

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie realizacji wspólnotowego programu lizbońskiego: wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego zmieniającej dyrektywy 97/7/WE, 2000/12/WE i 2002/65/WE

COM(2005) 603 wersja ostateczna — 2005/0245 (COD)

(2006/C 318/09)

Dnia 18 stycznia 2006 r. Rada, działając na podstawie art. 47 ust. 2 oraz art. 95 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 12 lipca 2006 r. Sprawozdawcą był baron Jörg FRANK VON FÜRSTEN-WERTH.

Na 429. sesji plenarnej w dniach 13 — 14 września 2006 r. (posiedzenie z dnia 13 września 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 191 do 1 — 3 osoby wstrzymały się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Streszczenie

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) podziela opinię Komisji Europejskiej, że dla urzeczywistnienia rynku wewnętrznego niezbędne jest zniesienie wszelkich granic wewnętrznych we Wspólnocie dla umożliwienia swobodnego przepływu towarów, osób, usług i kapitału. W tym celu nieodzowne znaczenie ma sprawnie funkcjonujący wewnętrzny rynek usług płatniczych, którego jednakże jeszcze nie ma. Komitet opowiada się za tym, by po udanym wprowadzeniu euro utworzyć również Jednolity Europejski Obszar Płatniczy (SEPA — Single Euro Payment Area).

1.2 Komitet popiera starania Komisji Europejskiej zmierzające do ustanowienia ram prawnych dla Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego oraz uznaje wniosek dotyczący dyrektywy za krok w dobrym kierunku.

1.3 Komitet z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę, podjętą już przez Komisję Europejską i europejskie instytucje kredytowe, zmierzającą do utworzenia Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego, którego celem — i to całkiem ambitnym — jest uczynienie płatności transgranicznych w euro na rynku wewnętrznym prostymi, wygodnymi, bezpiecznymi i tanimi.

1.4 Komitet zwraca jednakże uwagę, że swoim wnioskiem dotyczącym dyrektywy Komisja Europejska wybrała taki sposób regulacji, który jest bardzo obszerny i zdecydowanie wykracza poza ramy prawne niezbędne dla uregulowania transgranicznych usług płatniczych. Z tego względu Komitet wyraża zaniepokojenie, iż — również ze względu na konieczne terminy transpozycji dla państw członkowskich oraz dostawców i użytkowników usług płatniczych — cel, jakim jest stworzenie Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego w 2008 r., może być niezrealizowany z uwagi na nadmiar ram prawnych wykraczających poza środki niezbędne do jego osiągnięcia. Komitet zachęca do uwzględnienia w większym stopniu instrumentów samoregulacji i współregulacji.

1.5 Dla osiągnięcia wytyczonego przez Komisję Europejską celu, jakim jest rozpoczęcie funkcjonowania Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego w 2008 r., wystarczyć powinno ustanowienie podstaw prawnych dla transgranicznych poleceń zapłaty oraz zmiana niezbędnych uregulowań prawnych z tytułu II (Dostawcy usług płatniczych) oraz tytułu IV (Prawa i obowiązki w odniesieniu do dostarczania usług płatniczych i korzystania z nich) wniosku dotyczącego dyrektywy (między innymi odnoszących się do autoryzacji, odwołania oraz zwrotu kwoty płatności w tytule IV). Umożliwiłoby to dotrzymanie terminu rozpoczęcia działania Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego ustalonego na 2008 r.

1.6 Komitet jest zdania, że również w świetle dotychczas przyjętych aktów prawnych, tylko koncentracja na aspektach rzeczywiście wymagających uregulowania odpowiada zasadzie poprawy jakości prawa („better regulation”). Dlatego też w interesie dostawców i użytkowników usług płatniczych podstawowym założeniem wniosku dotyczącego dyrektywy powinno być wspieranie i ułatwianie płatności, a nie utrudnianie ich biurokratycznymi działaniami, które w ostatecznym rozrachunku podwyższają koszty systemu, czyniąc go trudniejszym do zaakceptowania przez użytkowników.

1.7 Komitet zwraca uwagę na dalsze kwestie wiążące się ze stworzeniem wewnętrznego rynku usług płatniczych, których nie można jeszcze tutaj rozstrzygnąć. Są to z jednej strony zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa płatności elektronicznych i związane z tym aspekty. Z drugiej strony jednak należy również stwierdzić, że coraz ważniejsze zagadnienie w państwach członkowskich stanowią kwestie dostępu do rachunku bieżącego, bez którego uczestnictwo w życiu gospodarczym jest już prawie niemożliwe.

1.8 W szczególności Komitet zaleca szereg dostosowań proponowanej dyrektywy.

2. Treść wniosku dotyczącego dyrektywy

2.1 Wniosek dotyczący dyrektywy tworzy jednolite ramy prawne dla Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego SEPA, które mają ułatwić zwłaszcza płatności transgraniczne. Celem proponowanej dyrektywy jest harmonizacja przepisów prawnych różniących się między poszczególnymi państwami członkowskimi, a zarazem:

- zwiększenie konkurencji pomiędzy rynkami krajowymi poprzez ustanowienie jednakowych warunków wyjściowych;
- zwiększenie przejrzystości rynku zarówno dla dostawców usług płatniczych, jak i użytkowników;
- ujednoczenie praw i obowiązków dostawców i użytkowników usług płatniczych.

Zasadnicze postanowienia proponowanej dyrektywy przedstawiają się następująco:

2.2 Prawo do świadczenia publicznych usług płatniczych (tytuł II)

2.2.1 Harmonizacja wymogów dotyczących dostępu do rynku dla dostawców usług płatniczych niebędących instytucjami kredytowymi ma zapewnić równe reguły gry, wzmocnić konkurencję na rynkach krajowych, jednocześnie uwzględniając tendencje rynkowe ostatnich lat oraz umożliwiając wejście na rynek nowej generacji dostawców — instytucji płatniczych.

2.3 Wymogi dotyczące przejrzystości i informacji (tytuł III)

2.3.1 Jasne i spójne przepisy odnoszące się do przejrzystości usług płatniczych powinny zwiększyć konkurencję, oferując użytkownikom większy wybór i lepszą ochronę. Komisja Europejska proponuje wymogi informacyjne dla usług płatniczych, które zastąpią uregulowania poszczególnych krajów.

2.4 Prawa i obowiązki użytkowników i dostawców usług płatniczych (tytuł IV)

2.4.1 Wniosek dotyczący dyrektywy określa zasadnicze prawa i obowiązki użytkowników i dostawców usług płatniczych. Przewidziane w nim przepisy powinny zwiększyć zaufanie użytkowników do elektronicznego systemu płatności, zapewniając tym samym jego sprawne funkcjonowanie i akceptację.

3. Uwagi ogólne

3.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny popiera cel wniosku dotyczącego dyrektywy, jakim jest stworzenie Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego, w szczególności dla transgranicznych usług płatniczych. Wewnętrzny rynek usług płatniczych, który powinien funkcjonować już od dawna, zaistnieć ma — zgodnie z planem — w 2008 roku.

3.2 Wybrana przez Komisję Europejską metoda regulacji jest bardzo obszerna. Część planowanych uregulowań wykracza poza ramy prawne niezbędne dla ustanowienia Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego. Zwłaszcza w odniesieniu do przelewów istnieją już zharmonizowane przepisy w postaci europejskiej dyrektywy w sprawie transgranicznych przelewów

bankowych (97/5/WE), dyrektywy dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość (2002/65/WE) oraz dyrektywy odnoszącej się do podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (2000/46/WE).

3.3 Utrzymanie sprawdzonych, tanich i skutecznych procedur nie stanowi przeszkody dla ustanowienia Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego. To raczej w oparciu o takie procedury można opracować metody standaryzacyjne, które z jednej strony gwarantują utrzymanie osiągniętych poziomów bezpieczeństwa i skuteczności, a z drugiej strony zapewniają wysoką jakość Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego poprzez inteligentne zarządzanie wspólnymi punktami. Kierując się zasadą poprawy jakości prawa („better regulation”), Komitet opowiada się za ograniczeniem zakresu przewidzianych uregulowań wyłącznie do takich, które będą niezbędne dla usprawnienia usług płatniczych w ramach europejskiego rynku wewnętrznego oraz zachęca do uwzględnienia w większym stopniu instrumentów samoregulacji i współregulacji.

3.4 Komitet uważa Jednolity Europejski Obszar Płatniczy za ważną przesłankę przejrzystego procesu rozwoju produktów w całej Europie, gdzie dostawcy usług płatniczych działają w warunkach wolnej konkurencji z korzyścią dla klientów. Komitet uważa ponadto za istotne, by w przyszłości konsumenci zachowali istniejącą już swobodę wyboru instrumentów płatniczych, tak aby można było należycie uwzględnić ich preferencje.

3.5 Kwestią problematyczną jest dostęp instytucji płatniczych nieposiadających licencji bankowej do systemów płatniczych. Warunkiem równej konkurencji są w tym przypadku jednakowe wymogi w zakresie nadzoru. W przeciwnym wypadku może dojść do zakłóceń konkurencji i zagrożeń dla funkcjonowania i bezpieczeństwa ruchu płatniczego oraz dostawców usług płatniczych (np. niewypłacalności).

3.6 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny zaleca ograniczenie się do uregulowań niezbędnych dla przyszłej usługi europejskiego polecenia zapłaty, zawartych w tytule II (Dostawcy usług płatniczych) oraz tytule IV (Prawa i obowiązki w odniesieniu do dostarczania usług płatniczych i korzystania z nich) wniosku dotyczącego dyrektywy (między innymi odnoszących się do autoryzacji, odwołania oraz zwrotu kwoty płatności). Dzięki temu możliwe będzie przyjęcie dyrektywy i włączenie jej do ustawodawstwa krajowego w przewidzianym terminie, co z kolei umożliwi dotrzymanie przewidzianego na 2008 r. terminu rozpoczęcia działania Jednolitego Europejskiego Obszaru Płatniczego z jednolitymi warunkami ramowymi dla dostawców usług płatniczych oraz usługą europejskiego polecenia zapłaty (SEPA Direct Debit).

3.7 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny z dużym zadowoleniem przyjmuje umieszczenie we wniosku dotyczącym dyrektywy (art. 79) zapisu mówiącego, że najpóźniej w dwa lata po przyjęciu dyrektywy Komisja Europejska przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, jak również Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie z jej wykonania.

4. Uwagi szczegółowe

4.1 Komitet pragnie przedstawić następujące szczegółowe uwagi odnośnie wniosku dotyczącego dyrektywy:

4.2 *Artykuł 2 ustęp 1 — wyłączenie treści odnoszących się do państw trzecich*

4.2.1 Włączenie do geograficznego zakresu stosowania dyrektywy płatności do i z państw nienależących do Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli państw trzecich), przewidziane w art. 2 ust. 1, zdecydowanie wykracza poza cel dyrektywy, jakim jest ustanowienie jednolitych ram prawnych na europejskim rynku wewnętrznym. To uregulowanie mogłoby również wykraczać poza kompetencje prawodawcy europejskiego, a także jest problematyczne. Prawodawca europejski nie może mianowicie zapewnić przyjęcia stosownych przepisów w państwach trzecich. Z tego względu byłoby na przykład całkowicie niestosowne nakładać na dostawcę usług płatniczych zleceniodawcy (jak to czyni art. 67) odpowiedzialność za skuteczność transakcji w państwie trzecim niezależnie od tego, który podmiot zawinił.

4.2.2 Komitet zaleca ograniczenie zakresu stosowania dyrektywy do usług płatniczych realizowanych w ramach europejskiego rynku wewnętrznego.

4.3 *Artykuł 5 i kolejne — jednakowe wymogi w zakresie nadzoru jako warunek równej konkurencji*

4.3.1 Wymogi w zakresie nadzoru odnoszące się do dostępu do rynku dla instytucji płatniczych nieposiadających licencji bankowej (art. 5 i kolejne) powinny odiegać od wymogów w zakresie nadzoru stosowanych wobec banków jedynie w tych punktach, w których instytucja płatnicza nie może być porównywana z instytucją kredytową posiadającą pełną licencję bankową. W przeciwnym wypadku należy się obawiać zakłóceń konkurencji na niekorzyść instytucji kredytowych oraz znacznego zagrożenia funkcjonowania usług płatniczych. Ponadto, jeżeli instytucje płatnicze nieposiadające licencji bankowej nie spełnią wymogów, do których spełnienia zobowiązane są banki, odnoszących się do kapitału własnego opartego na ryzyku, kompetencji i rzetelności zawodowej kierowników, biznes planów, a także organizacji i bieżącego nadzoru zakładów, wraz z koniecznymi sankcjami, wówczas wymuszenie ich dostępu do systemów płatności mogłoby mieć wpływ na uczciwość i funkcjonalność przygotowywanej obecnie europejskiej usługi polecenia zapłaty. Przede wszystkim jednak bez odpowiedniego poziomu nadzoru trwale zagrożone byłoby zaufanie konsumentów do SEPA. Dotyczy to również kwestii ochrony przed niewypłacalnością oraz koniecznych kroków na rzecz oddzielnego utrzymywania środków swoich klientów.

4.3.2 Komitet uważa za nieodzowne podporządkowanie instytucji płatniczych takim samym wymogom prawnym w zakresie nadzoru bankowego w odniesieniu do ryzyka i zagrożeń związanych z transakcjami płatniczymi oraz utworzenie odpowiednich władz nadzorczych wyposażonych w niezbędne uprawnienia.

4.4 *Artykuł 30 i kolejne — likwidacja nadmiernej formalizacji wymogów dotyczących informacji*

4.4.1 Komitet podziela zdanie Komisji, że jasne, spójne przepisy dotyczące przejrzystości mają kluczowe znaczenie dla konsumentów, jak również dla akceptacji SEPA. Informacje muszą być jasne, zrozumiałe i czytelne. Zbyt wielka różnorodność i nagromadzenie informacji może mieć jednak skutek przeciwny do zamierzonego, czyniąc sytuację bardziej nieprzejrzystą niżli przejrzystą. Ponadto prywatny użytkownik SEPA potrzebuje innych informacji niż korzystający z niego sprzedawca. Co więcej, gdy w porównywalnych przypadkach Komisja przewiduje różne wymogi w zakresie przejrzystości, powoduje to raczej zamieszanie i generuje dodatkowe koszty. Z tego względu Komitet pragnie tutaj zwrócić uwagę szczególnie na dyrektywę dotyczącą sprzedaży usług na odległość.

4.4.2 Z punktu widzenia konsumentów należy podkreślić, że podejście do harmonizacji wybrane przez Komisję, polegające na pełnej harmonizacji i wzajemnym uznaniu, rodzi może problemy w zakresie ochrony konsumentów. Nie można zatem wykluczyć, że osiągnięty poziom ochrony konsumentów w niektórych państwach członkowskich ulegnie pogorszeniu.

4.4.3 Należy uprościć przepisy dotyczące sposobu przekazywania informacji określonego w art. 30. Stosowana obecnie niedroga dla użytkowników praktyka polegająca na udostępnianiu im na żądanie informacji za pomocą wyciągu bankowego lub bankowości internetowej powinna –tam, gdzie jest to ustalony zwyczaj — zostać utrzymana, w szczególności w odniesieniu do informowania klientów o zmianie umowy (art. 33), dokonanych płatnościach (art. 36) i płatnościach otrzymanych (art. 37). Powinna również istnieć możliwość wypełnienia obowiązku informacyjnego poprzez wywieszenie cenników bądź opublikowanie ich za pośrednictwem internetu. Należy wyraźniej stwierdzić (art. 31 i 37), że ceny różnych elementów usługi objętej ceną łączną powinny zostać przedstawione klientowi oddzielnie, jedynie w przypadku gdy poszczególne elementy usługi wiążą się z oddzielnymi lub różnymi konstelacjami produktów.

4.4.4 Z punktu widzenia użytkownika ważne jest, aby przy dokonywanych i otrzymywanych płatnościach przekazywać do wykorzystania nie tylko jednoznaczne dane określające zleceniodawcę i odbiorcę, ale również całość danych referencyjnych płatności. Jedynie ten sposób umożliwi całkowicie zautomatyzowane przypisywanie do otwartych pozycji lub należności.

4.5 *Artykuł 41 zdanie drugie — dopuszczenie wszystkich metod autoryzacji*

4.5.1 Komitet podziela zapatrywania Komisji, że transakcję płatniczą powinno się uważać za autoryzowaną wyłącznie wówczas, jeżeli zleceniodawca wyraził swoją zgodę na zlecenie skierowane do dostawcy usług płatniczych. W drugim zdaniu art. 41 zgoda zleceniodawcy uzależniona jest od „bezpośredniej” autoryzacji „do przeprowadzenia jednej lub kilku transakcji płatniczych”. Sformułowanie to jest niejasne. Żądanie jednoznacznej autoryzacji dla każdego polecenia zapłaty w ramach stosunku umownego ograniczałoby w znacznej mierze stosowanie skutecznego i taniego systemu poleceń zapłaty.

4.5.2 Aby w dalszym ciągu można było korzystać z procedur, które także klienci uważają za sprawdzone i niedrogie, takich jak polecenie zapłaty, dyrektywa powinna być ukierunkowana na minimalny stopień koordynacji, a nie pełną harmonizację bez jakichkolwiek wyjątków.

4.6 Artykuł 48 ustępy 2 i 3 — nierównomierny podział ciężaru dowodu przy spornych transakcjach płatności

4.6.1 Jednolity Europejski Obszar Płatniczy nie spotka się z akceptacją ze strony konsumentów, jeżeli w przypadku spornej autoryzacji stawać będą w obliczu niemożliwych do pokonania trudności w zakresie przeprowadzenia dowodu. Komitet popiera wysiłki Komisji zmierzające do zapewnienia użytkownikom ułatwień w tym zakresie.

4.6.2 Niemniej takie podejście nie może prowadzić do sytuacji, w której dostawcy usługi płatniczej blokuje się możliwość przedstawienia dowodu przeciwnego. Tymczasem art. 48 ust. 2 uniemożliwia dostawcom usług płatniczych przedstawienie dowodu wskazującego na rażące zaniedbanie lub wręcz celowe działanie użytkownika. A przecież, jeżeli danemu użytkownikowi, postępującemu w sposób rażąco niedbały lub celowy, nie można udowodnić takiego działania, stanowi to zachętę do zaniechania zwyczajowej staranności lub wręcz do nadużyć. Przepis taki skutkuje także znacznym ograniczeniem możliwości zaoferowania pewnych metod płatności elektronicznej.

4.6.3 Komitet opowiada się za sprawiedliwym rozłożeniem ciężaru dowodu. Tym samym dostawca usługi płatniczej ma obowiązek udowodnienia, że właściciel instrumentu weryfikacji płatności samodzielnie zlecił daną płatność. Jednakże jeżeli płatność odbywa się z zastosowaniem szczególnych zabezpieczeń uznawanych za uniemożliwiające dokonywanie nadużyć, powinien obowiązywać dowód *prima facie*, iż użytkownik albo sam autoryzował płatność, albo przynajmniej działał w sposób rażąco niedbały. Ponadto nie powinno się w niewłaściwy sposób ograniczać możliwości oceny dowodów przez sądy krajowe, zwłaszcza z uwagi na fakt, iż przepisy postępowania cywilnego w poszczególnych państwach członkowskich nie są zharmonizowane.

4.7 Artykuł 49 — zapewnienie bezpieczeństwa prawnego przy nieautoryzowanych transakcjach płatniczych poprzez ograniczony termin zwrotu kwoty płatności

4.7.1 W uzasadnieniu do wniosku dotyczącego dyrektywy Komisja Europejska zwraca uwagę na fakt, że rocznie w ramach usług płatniczych obsługiwanych jest we Wspólnocie około 231 mld transakcji. Już samo to wyraźnie wskazuje, że w określonym momencie potrzeba bezpieczeństwa prawnego w kwestii, czy transakcja została autoryzowana. W celu zapewnienia odpowiedniego bezpieczeństwa prawnego należy wprowadzić ograniczenie czasowe dla roszczeń użytkowników usług płatniczych o zwrot kwot wynikających z nieautoryzowanych transakcji płatniczych. Termin ten powinien być sprawiedliwy. Zdaniem Komitetu odpowiedni byłby okres jednego roku.

4.7.2 Zgodnie z art. 45 użytkownik usług płatniczych jest słusznie zobowiązany do regularnego sprawdzania transakcji na swoim rachunku i niezwłocznego zgłaszania zastrzeżeń odnoszących się do nieautoryzowanych transakcji. Z tego względu ograniczenie do jednego roku roszczeń użytkownika w odniesieniu do nieautoryzowanych transakcji płatniczych jest rozwiązaniem konsekwentnym i wyważonym. Zapewni to zarówno dostawcom usług płatniczych, jak i ich użytkownikom konieczne bezpieczeństwo prawne, gwarantując, że po upływie tego terminu transakcja płatnicza staje się ostateczną. Ponadto roczny termin odpowiadałby terminowi obowiązkowego prowadzenia rejestru określonego w art. 44.

4.8 Artykuł 49 i 50 — rozważenie podziału odpowiedzialności

4.8.1 Zdaniem Komitetu potrzeba właściwego podziału odpowiedzialności pomiędzy dostawcę usług płatniczych a użytkownika. Tylko wówczas konsumenci korzystając będą z tego rodzaju usług płatniczych oraz tylko wówczas dostawcy takich usług będą mogli oferować swoje usługi po rozsądnych cenach.

4.8.2 Odpowiedzialność dostawcy usług płatniczych za nieautoryzowane transakcje płatnicze określona w art. 49 jest zdaniem Komitetu sensowna, o ile użytkownik usług płatniczych będzie się obchodził z należącymi do niego instrumentami weryfikacji płatności z odpowiednią ostrożnością oraz zgodnie z postanowieniami umowy.

4.8.3 Komitet uważa za właściwe, by — jak to zostało przewidziane w art. 50 — ograniczyć do 150 EUR odpowiedzialność użytkownika, który pomimo zachowania należytej dbałości, nie zauważył utraty instrumentu weryfikacji płatności, później natomiast niezwłocznie powiadomi o takowej utracie. Jednakże użytkownik, który nie zgłosił utraty niezwłocznie, choć jest on do tego zobowiązany treścią art. 46, tym samym uniemożliwiając także dostawcy usług płatniczych zapobieżenie szkodzie lub jej ograniczenie, ponosząc odpowiedzialność, nie powinien być jeszcze uprzywilejowany w stosunku do innych użytkowników, którzy dokładają należytej staranności.

4.9 Artykuł 53 — jednoznaczne określenie terminu zwrotu kwot płatności

4.9.1 Dochodzenie roszczeń w przypadku europejskich poleceń zapłaty jest istotną cechą tego systemu transakcji płatniczych. Kluczowe znaczenie ma przy tym jednoznaczne określenie terminu dochodzenia roszczeń związanych ze zwrotem kwoty autoryzowanych płatności dla wszystkich podmiotów uczestniczących w transakcji płatniczej. Zawarte w pierwszym zdaniu pierwszego akapitu art. 53 powiązanie rozpoczęcia biegu owego terminu z poinformowaniem przez zleceniodawcę nie stanowi odpowiedniej gwarancji, ponieważ ani odbiorca płatności, ani jego dostawca usług płatniczych nie dysponują informacją, w którym momencie dostawca usług płatniczych zleceniodawcy rzeczywiście poinformował zleceniodawcę o transakcjach płatniczych na jego rachunku.

4.9.2 Powodem takiej sytuacji jest fakt, że w praktyce częstotliwość udostępniania informacji zawartych w wyciągu bankowym jest bardzo zróżnicowana. W niektórych przypadkach informacje zawarte w wyciągach bankowych są udostępniane jedynie raz na kwartał, w innych zaś — co tydzień lub nawet codziennie. Jest to kwestia preferencji użytkownika oraz kosztów. W takich przypadkach, w zależności od częstotliwości udostępniania informacji, termin zwrotu może wynosić „3 miesiące plus 4 tygodnie”, „1 tydzień plus 4 tygodnie” lub nawet „1 dzień plus 4 tygodnie”. Określenie, czy dana transakcja płatnicza została już ostatecznie dokonana, jest w zasadzie niemożliwe, co stanowi praktycznie nierozwiązywalny problem dla przygotowywanego obecnie europejskiego polecenia zapłaty i stanowi poważne zagrożenie dla jego wprowadzenia.

4.9.3 Komitet proponuje zatem, by — zgodnie z art. 53 ust. 1 — bieg czterotygodniowego terminu rozpoczynał się z chwilą poinformowania klienta, ale by w każdym przypadku kończył się po 8 tygodniach od zaksięgowania obciążenia na rachunku zleceniodawcy.

4.10 *Artykuły 60, 61 i 67 — jednoznaczne rozgraniczenie zakresów obowiązków dostawców usług płatniczych uczestniczących w transakcji płatniczej*

4.10.1 Zgodnie z art. 60, 61 i 67 skuteczne zakończenie transakcji płatniczej następuje z chwilą zaksięgowania kwoty w dobro rachunku odbiorcy płatności. Stoi to w sprzeczności — bez wyraźnego powodu — z dotychczas obowiązującym prawem w zakresie przelewów, ponieważ następuje pomieszczenie zakresów obowiązków dostawców usługi płatniczej zleceniodawcy bądź odbiorcy płatności. Zgodnie z tym postanowieniem dostawca usługi płatniczej zleceniodawcy zostaje zobowiązany do czegoś, czego nie może kontrolować i co należało do zakresu obowiązków dostawcy usługi płatniczej odbiorcy płatności.

4.10.2 Z tego względu Komitet proponuje poprzestać na dotychczasowej zasadzie prawa transakcji płatniczych obowiązującej jednolicie we wszystkich państwach członkowskich na podstawie europejskiej dyrektywy w sprawie transgranicznych przelewów bankowych. Przewiduje ona, że dostawca usługi płatniczej zleceniodawcy odpowiada za transakcję jedynie do chwili przejścia jej przez dostawcę usługi płatniczej odbiorcy płatności, zaś dostawca usługi płatniczej odbiorcy usługi jest odpowiedzialny do momentu zaksięgowania przelewu w dobro rachunku odbiorcy płatności.

4.11 *Artykuły 60, 61 i 67 — ustanowienie wykonalnych okresów realizacji transakcji*

4.11.1 Komitet uważa za istotne, by czasy realizacji transakcji ustalić w taki sposób, aby z jednej strony stanowiły znaczną wyraźną poprawę w stosunku do sytuacji obecnej, z drugiej natomiast, by techniczne przeprowadzenie nie wiązało się z nieproporcjonalnie wysokimi kosztami, które prowadziłyby do wzrostu cen transakcji płatniczych.

4.11.2 Przewidziane w art. 60 i 61 czasy realizacji, wynoszące jeden dzień roboczy (dzień przyjęcia zlecenia plus jeden dzień roboczy), w obecnej sytuacji mogą pod pewnymi warunkami okazać się zbyt ambitne. Zgodnie z europejską dyrektywą w sprawie transgranicznych przelewów bankowych zwykły termin realizacji wynosi obecnie 6 dni roboczych (dzień przyjęcia zlecenia plus 5 dni roboczych plus jednodniowy termin zaksięgowania na koncie = 5 dni dla dostawcy usługi płatniczej zleceniodawcy na zaksięgowanie kwoty w dobro konta dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności plus jeden dzień dla dostawcy usług płatniczych odbiorcy na zaksięgowanie płatności w dobro konta odbiorcy), od którego jednak dopuszcza się wyjątki. Wielu regionalnych i mniejszych dostawców usług płatniczych zwraca uwagę, że nie będą w stanie dotrzymać tego terminu. Planowany (maksymalny) czas realizacji (jeden dzień dla dostawcy usługi płatności zleceniodawcy na zaksięgowanie płatności w dobro konta odbiorcy płatności) wynosiłby jedną szóstą obecnie dozwolonego terminu. Według wypowiedzi dostawców usług płatniczych techniczna realizacja wiązałaby się również z nieproporcjonalnie wysokimi kosztami i nieuchronnie prowadziłyby do podniesienia cen transakcji płatniczych. Europejskie instytucje kredytowe same podjęły dobrowolne zobowiązanie („konwencja credeuro”), zgodnie z którym przewiduje się czas realizacji wynoszący maksymalnie trzy dni robocze dla płatności w euro oraz standardowy termin realizacji wynoszący trzy dni robocze dla płatności w innych walutach europejskich.

4.11.3 Z uwagi na niekorzystną sytuację konkurencyjną, w jakiej mogliby się znaleźć regionalni i mniejsi dostawcy usług płatniczych, Komitet zaleca, by ze względu na koszty zacząć od czasu realizacji wynoszącego trzy dni robocze, przyjętego na odpowiedni okres przejściowy. Nie powinno to jednak wpływać na prawo do ustanowienia krótszych terminów realizacji dla krajowych transakcji płatniczych (art. 64).

Bruksela, 13 września 2006 r.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND